

วิถีชีวิตของคนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเซียน

Way of Life of the People Appeared in the Folk Tales Entitled

“Nang Sib Song” in ASEAN

ศุภชัย ภักดี¹ / Truong Thi Hang²

Supachai Pagdee / Truong Thi Hang

¹ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Ph.D., Thai Language Program Faculty of Humanities and Social Sciences,

Lampang Rajabhat University

²อาจารย์ที่ปรึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Advisors, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University

Received: May 20, 2023

Revised: August 7, 2023

Accepted: August 18, 2023

DOI: <http://doi.org/10.14456/jhusoc.2023.14>

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเซียน โดยใช้นิทานในการวิเคราะห์ประกอบด้วยนิทานไทย กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า 1) วิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมาหากินที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสอง พบความเหมือนที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน คือ การหาปลา การหาผลไม้ การหาฟืน การปลูกอ้อยและการปลูกข้าว ความต่างที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน ของไทย คือ การเลี้ยงโค และการกินหมาก ลาว คือ การทอผ้า และเมียนมาร์ คือ การหาแหล่งน้ำ 2) วิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองที่ปรากฏ คือ การชนไก่ และการทำอาหารในครอบครัว

ความต่างที่ปรากฏในนิทานของไทย คือ การเล่นสกา การทำบุญและการจับเกวียนของลาว คือ การเล่นเขื่อนน้อย ของกัมพูชา คือ การเล่นลูกสะบ้า และของเมียนมาร์ คือ การเล่นลูกข่าง และ 3) วิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเซียนมีความเหมือนที่ปรากฏ คือ การเล่นพนันและการทำความดี ความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมที่ปรากฏในนิทานของไทย คือ การละเล่นของเด็ก

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, นิทานพื้นบ้าน, นางสิบสอง, อาเซียน

Abstract

The objective of this article was to study the way of life of the people that appeared in the folk tales entitled “Nang Sib Song” in ASEAN. The folk tales used for analysis were the folk tales of Thailand, Cambodia, Laos, and Myanmar. The study results were found that: 1) according to the way of life about making a living that appeared in the folk tales of “Nang Sib Song” in ASEAN, it was found that there was a similarity in the folk tales of “Nang Sib Song” in ASEAN in terms of fishing, finding fruit, finding firewood, sugarcane cultivation, and rice cultivation. However, the study also found the differences according to the way of life about making a living the appeared in the folk tales of “Nang Sib Son” in ASEAN as follows: raising cattle and eating betel nuts in the Thai version; weaving in the Lao version; and finding water resources in the Myanmar version, 2) Owing to the way of life about family and association that appeared in the ASEAN folk tales entitled "Nang Sib Song," the study found the similarity due to the way of life about family and association in terms of cockfighting and food cooking. On the other hand, the differences in the way of life about family and association that appeared in the folk tales of “Nang Sib Song” were

as follows: Saka playing, merit making, and cart driving in the Thai version; Len Huean Noi (playing a seller) in the Lao version; Saba playing in the Cambodian version; and spinning top in the Myanmar version, and 3) Due to the way of life about social order and social control that appeared in the ASEAN folk tales entitled "Nang Sib Song", the study found the similarity according to the social order and social controls in terms of gambling and doing good deeds. However, the study also found a difference in the way of life about social order and social control that appeared in the Thai version of "Nang Sib Song" in terms of the children's play.

Keywords: way of life, folk tale, Nang Sib Song, ASEAN

บทนำ

นิทานมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติต่าง ๆ มาช้านาน มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง สังคม และวัฒนธรรมประเพณี ทั้งนี้นิทานสามารถสะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนตั้งแต่เกิดจนตาย Hongsuwan (2009) เสนอว่า หากมีคำถามถึงระบบคุณค่าและบทบาทของข้อมูลนิทานตำนานปรัมปราในทางคติชนวิทยา (folklore) จะพบว่า มีความสำคัญในด้านเป็นพลังที่ช่วยให้สังคมอยู่ได้ด้วยตัวเอง มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับระบบความเชื่อทางศาสนา อันมีบทบาทในการเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตทางสังคม ดังที่ Bronislaw Malinowski (1954 as cited in Hongsuwan, 2009) ผู้ซึ่งให้ความสำคัญอย่างมากกับข้อมูลประเภทข้อมูลนิทานตำนานปรัมปรา กล่าวว่า

“ตำนาน คือ การศึกษาสิ่งที่มีชีวิต เพราะเป็นสิ่งที่มองเห็นได้
โดยไม่ใช่เพียงแต่ระบบสัญลักษณ์ แต่เป็นการแสดงออกโดยตรง
ไม่สามารถอธิบายในรูปแบบวิทยาศาสตร์ที่จับต้องได้ แต่เป็น
การบรรยายถึงความจริงในสมัยโบราณที่ถูกลบด้วยความพอใจ

อย่างลึกซึ้งในรูปแบบของคำสอนทางศาสนา ศีลธรรม ข้อตกลงทางสังคม”

จากคำกล่าวของ Malinowski ผู้วิจัยจึงนำมาประยุกต์ในการศึกษานิทานพื้นบ้าน ซึ่งวิธีคิดดังกล่าวจะสามารถอธิบายถึงการสื่อความหมายต่าง ๆ ที่บ่งถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชน ดังที่ Chaiklam, Leepreecha, Sarethee and Wangwok (2020) พบว่า นิทานพื้นบ้านสามารถสะท้อนวิถีชีวิตในกลุ่มชนต่าง ๆ ทั้งในประเด็นของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมถึงการทำมาหากินที่ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงพัวพันกับท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สภาพความเป็นอยู่ที่มีครอบครัวใช้ชีวิตแบบชาวบ้านที่พึ่งพาตนเองกับสภาพแวดล้อมรวมถึงการแสวงหาปัจจัยสัจจภาพ น้ำภูเขา ไร่นา

ประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนมีประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างที่คล้ายคลึง อันเป็นผลมาจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ รากฐานทางวัฒนธรรม และการนับถือศาสนา หรือแม้กระทั่งการได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเจ้าอาณานิคม ประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดมีดินแดนติดต่อกัน เช่น ไทย ลาว เมียนมาร์และกัมพูชามีวัฒนธรรมบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน เหตุที่วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนมีความคล้ายคลึงกันนั้นส่วนมาจากการถ่ายทอดหรือการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมที่มาจาก “ราก” เดียวกัน ก่อนจะนำมาประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมและความเชื่อดั้งเดิมของตนเอง จึงทำให้มีวัฒนธรรมแยกย่อยที่แตกต่างกันออกไป (Kanparit, Meesantan & Phumplab, 2017)

นิทานเรื่องนางสิบสอง-พระรถเมรี เป็นนิทานร่วมในอุษาคเนย์ เนื่องจากปรากฏการถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมมุขปาฐะ และลายลักษณ์อันเป็นต้นธารสำคัญที่นำไปสู่การถ่ายทอดและแปรรูปเป็นศิลปะแขนงต่าง ๆ (Chuenka, Sereechaikul & Suphan, 2017) ซึ่ง Pongkaew (1984) เสนอว่า พระรถ-เมรี ฉบับต่าง ๆ ที่พบว่า เป็นวรรณกรรมที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ โดยแพร่เข้ามาในรูปแบบของนิทานมุข

ปาฐะและเพิ่มเติมอนุภาครวมทั้งดัดแปลงรายละเอียดจนกลายเป็นนิทานพื้นบ้าน พื้นเมือง

นอกจากนั้น Kasempholkul (2009) ได้กล่าวถึงความแพร่หลายของนิทานเรื่องนี้ไว้ว่า นอกจากประเทศไทยแล้ว ยังพบนิทานเรื่องนางสิบสองหรือพระรถ-เมรีในประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะในประเทศกัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ ทั้งนี้เรื่องนางสิบสองที่ปรากฏในแต่ละท้องถิ่นนั้นจะมีลักษณะสำคัญที่คล้ายกันหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นในด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ด้านอาหารการกิน ความเชื่อในการขนานานกาล กล่าว การอธิบายต้นกำเนิดและอัตลักษณ์ของกลุ่มชนรวมไปถึงพิธีกรรม เป็นต้น แต่จะมีความแตกต่างกันบ้างในด้านของรายละเอียดที่นำเสนอผ่านเรื่องราวและตัวละครด้วยความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม สภาพสังคม ภูมิศาสตร์และระบบนิเวศวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนอาเซียนในสมัยโบราณ ได้สะท้อนผ่านนิทานเรื่องนางสิบสองอย่างมีชีวิตชีวา และน่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ธรรมเนียมปฏิบัติและประเพณีของแต่ละประเทศที่สื่อถึงความเป็นผู้คน สถานที่ วัฒนธรรม อัตลักษณ์และความเชื่อมโยงสัมพันธ์

การศึกษาเรื่องวิถีชีวิตที่ปรากฏนิทานเรื่องนางสิบสองในอาเซียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยยึดกรอบแนวคิดวิถีชีวิตของ Kiewkae (2004) จำแนกวิถีชีวิตออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน กลุ่มที่สอง วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคม และกลุ่มที่สาม วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกันและความแตกต่างในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของอาเซียนทั้ง 4 ประเทศ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในภูมิภาคอาเซียน จำนวน 7 ส่วน จาก 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศลาวและประเทศเมียนมาร์ เพื่อศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องวิถีชีวิตของประชาชนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในอาเซียนมีจำนวน 7 ส่วน จาก 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว และประเทศเมียนมาร์ การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง รวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสอง เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองอาเซียนจำนวน 7 ส่วน ดังนี้ นิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของไทย จำนวน 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 นางสิบสองฉบับโบราณ จำนวน 10 กัณฑ์ ส่วนภาคอีสาน ชำระโดย พระราชรัตนโบลเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนที่ 2 พระรถเสน (หลวงศรีอมร) จากหนังสือนิทานไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนที่ 3 พระรถเมรีคำพย ฉบับชำระ จากหนังสือวรรณกรรมทัศนวิจารณ์วรรณกรรมคัดสรร เล่ม 8 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ชำระโดยสุริวงษ์ พงศ์ไพบูลย์ และส่วนที่ 4 พุทธเสนกะ, ซาดก (ภาคเหนือ) สารานุกรมวัฒนธรรมภาคเหนือ เล่ม 9 สำหรับนิทานพื้นบ้านของกัมพูชา ผู้วิจัยใช้เรื่อง เจ้าชายพุทธแสน กับพระนางทองเรีญ ส่วนของ ล ก นิทานพื้นบ้านของลาว ผู้วิจัยใช้เรื่องนางสิบสอง ส่วนวัดสีสุพน บ้านอุสุ เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก ผู้สร้างโบราณ คือ พระคำบรรณ ปวิวรรต โดย กิตติชัย วงษาดี และนิทานพื้นบ้านของเมียนมาร์ ผู้วิจัยใช้เรื่องนางสิบสองเมืองนาข ปวิวรรต โดยประเสริฐ ประคิษฐ์

ขั้นตอนที่สอง แปลและตรวจสอบข้อมูลนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองที่เป็นฉบับปริวรรตจำนวน 3 เรื่อง คือ เจ้าชายพุทธรักษากับพระนางทองเรี๋ย ต้นฉบับภาษากัมพูชา เป็นภาษาไทยโดยได้รับความอนุเคราะห์จากนักศึกษาปริญญาโทชาว กัมพูชาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ปริวรรตเป็นภาษาไทย นิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของลาว ผู้วิจัยใช้สำนวนวัดสี่สุพน บ้านอุสุ เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก ผู้สร้างใบลาน คือ พระคำบรรณ ปริวรรตเป็นภาษาไทยโดย กิตติธวัช วงษาดี สำหรับนิทานเรื่องนางสิบสองของเมียนมาร์ผู้วิจัยใช้เรื่องนางสิบสองเมื่อนางปริวรรตเป็นภาษาไทยโดยประเสริฐ ประคิษฐ์

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในอาเซียนจำนวน 7 สำนวน ตามที่กล่าวมาข้างต้น

ขั้นตอนที่สี่ นำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ด้านวิถีชีวิตของประชาชนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองในอาเซียน โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analytics)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิถีชีวิตของผู้นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

1. วิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมาหากินในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน

วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการทำมาหากินที่สะท้อนผ่านนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียนพบทั้งความเหมือน และความแตกต่างที่น่าสนใจ ผลการศึกษา มีดังนี้

1.1 ความเหมือนในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมาหากินที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

1.1.1 การหาปลา

การหาปลาเป็นวิถีชีวิตที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของประเทศไทย ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ การหาปลาเป็นวิถีชีวิตที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีแหล่งน้ำที่หลากหลายรวมถึงสะท้อนถึงความเชี่ยวชาญในการจับปลาของคนในสังคม

ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การจับปลาปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้ถูกพ่อของตนปล่อยทิ้งไว้กลางป่า นางทั้งสิบสองเกิดความอดอยากจึงได้ช่วยกันลงไปจับปลาในลำธาร (Buddhasenkajataka, n.d.)

2) ประเทศลาว

การจับปลาปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้หลบหนีจากเมืองทานตะวันของนางยักษ์सानดาจนมาถึงลำธาร นางทั้งสิบสองจึงชวนกันลงจับปลาในลำธาร (Wongsavadee, 2023)

3) ประเทศกัมพูชา

การจับปลาปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้หลบหนีจากเมืองทานตะวันของนางยักษ์सानดาจนมาถึงลำธาร นางทั้งสิบสองจึงชวนกันลงจับปลาในลำธาร (Prince Buddhasan and Queen Kong Ren, n.d)

4) ประเทศเมียนมาร์

การจับปลาปรากฏในตอนนี้นางสิบสองถูกพ่อของตนนำมาปล่อยไว้ที่กลางป่า นางทั้งสิบสองเกิดความหิว และอดอยากจึงพากันไปจับปลาในลำห้วย (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

1.1.2 การหาผลไม้

การหาผลไม้นี้เป็นวิถีชีวิตที่ปรากฏในนิทานนางสิบสองของประเทศไทย ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ การหาผลไม้เป็นวิถีชีวิตที่สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่า ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การหาผลไม้ปรากฏในตอนนี้นางสิบสองถูกพ่อนำมาปล่อยไว้กลางป่า และหลอกว่าจะไปเก็บผลไม้กลางป่าไม่ไกลจากที่พักของนางสิบสอง (Pongpaiboon, n.d.)

2) ประเทศลาว

การหาผลไม้ปรากฏในตอนนี้นางสิบสองถูกพ่อของตนนำมาปล่อยกลางป่า นางทั้งสิบสองจึงได้หาผลไม้ในป่ามากิน (Wongsavadee, 2023)

3) ประเทศกัมพูชา

การหาผลไม้ปรากฏในตอนนี้นางสิบสองหลบหนีจากนางยักษ์แล้วไปซ่อนในท้องของละมั่งจนนางยักษ์ได้เหาะผ่านไป นางทั้งสิบสองจึงได้ออกมาจากท้องละมั่งและช่วยกันเก็บผลไม้ตอบแทนละมั่ง (Prince Buddhasan and Queen Kong Ren, n.d.)

4) ประเทศเมียนมาร์

การหาผลไม้ปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้ตั้งครรภ์กับพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อครบกำหนดได้คลอดลูกออกมาแต่ด้วยความอดอยากหิวโหยจึงต้องกินลูกของตัวเอง แต่นางคนสุดท้ายก็ได้อาหารผลไม้มาให้กินแทนลูกของตน (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

1.1.3 การหาฟืน

การหาฟืนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตเพื่อการประกอบอาหารเช่น การต้ม การแกง การหุงข้าว เป็นต้น ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การหาพื้ก่อนไปปรากฏในตอนที่พักของนางสิบสองได้หลอกให้นางสิบสองไปช่วยตนเก็บพื้ในป่า (Narto, n.d.)

2) ประเทศลาว

การหาพื้ปรากฏในตอนที่พักของนางสิบสองเข้าไปตัดพื้ในป่าเพื่อที่จะพานางสิบสองไปปล่อยไว้กลางป่า (Wongsavadee, 2023)

1.1.4 การปลูกอ้อย

การปลูกอ้อยเป็นวิถีชีวิตส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในการดำรงชีพของประชาชนที่ใช้ความหวานจากพืชในการประกอบอาหารทั้งอาหารคาวหวาน ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การทำสวนอ้อยปรากฏในตอนที่พักของนางสิบสองได้เข้าไปในสวนอ้อยเพื่อที่จะตัดเอาอ้อยมาให้ลูกทั้งสิบสองได้กินเมื่อเดินทางเข้าไปในป่า (Narto, n.d.)

2) ประเทศลาว

การปลูกอ้อยปรากฏในตอนที่พักของนางสิบสองได้เข้าไปตัดอ้อยเพื่อมาให้นางทั้งสิบสองได้กินในขณะที่เดินทางเข้าไปในป่า (Wongsavadee, 2023)

1.1.5 การปลูกข้าว

การปลูกข้าวเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในท้องถิ่น โดยส่วนมากเป็นการปลูกเพื่อใช้ในการบริโภค สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริโภคข้าวที่มีต่อคนในสังคม ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การปลูกข้าวปรากฏในตอนที่พักของนางสิบสองได้ให้กำเนิดนางสิบสองแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปทำให้เกิดความอดอยากจากการมีธิดาหลายคนให้ข้าวปลาอาหารที่มีเริ่มหายาก อีกทั้งยังกล่าวถึงนางสิบสองที่ไม่ได้ช่วยงานทำไร่ทำนามีแต่กินและนอน (Pongpaiboon, n.d.)

2) ประเทศลาว

การปลูกข้าวปรากฏในตอนที่ครอบครัวของนางสิบสอง

เกิดความอดอยากจากสภาพอากาศ (Wongsavadee, 2023)

1.2 ความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมหากินที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

1.2.1 ประเทศไทย

1) การเลี้ยงโค

การเลี้ยงโคปรากฏในตอนที่ รดเสนได้ล่อดอกออกมาจากอุโมงค์แล้วไปเที่ยวเล่นในที่ต่าง ๆ จนไปถึงศาลาแห่งหนึ่งอันเป็นที่ของเหล่าเด็กเลี้ยงโค (Ministry of Education, n.d.)

2) การกินหมาก

การกินหมากปรากฏในตอนที่เศรษฐีสามีภรรยาได้จัดเตรียมหมากพลูเพื่อไปหาพระฤๅษีในอาศรม (Pongpaiboon, n.d.) นอกจากนี้ยังปรากฏการกินหมากในตอนที่ภรรยาเศรษฐีได้จัดเตรียมหมากพลูเพื่อให้สามีไปกินในป่าในขณะที่พานางสิบสองไปปล่อยไว้ในป่า และปรากฏวัฒนธรรมการกินหมากในตอนที่พ่อเศรษฐีกินหมากในป่าขณะที่ไปปล่อยนางสิบสองในป่า (Pongpaiboon, n.d.)

1.2.2 ประเทศลาว

การทอผ้าด้วยปรากฏในตอนที่นางสิบสองได้เล่นด้วยกันได้ร่วมพุทรา (Wongsavadee, 2023)

1.2.3 ประเทศเมียนมาร์

การหาแหล่งน้ำปรากฏในตอนที่พ่อของนางสิบสองหลอกล่อให้นางสิบสองออกไปหาแหล่งน้ำโดยหลอกว่าเป็นแหล่งน้ำที่วิเศษชำระร่างกายจะทำให้สวยงาม (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

ผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่าวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการทำมาหากินที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองมีทั้งความเหมือนและความต่างซึ่งส่วนหนึ่งมาจากความต่างของสภาพแวดล้อมแต่ละประเทศที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมแต่ละประเทศ

2. วิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตในด้านครอบครัวและการสมาคมที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน พบว่านิทานเรื่องนางสิบสองของประเทศต่าง ๆ มีวัฒนธรรมครอบครัวที่เหมือนและต่างกัน โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ความเหมือนในวิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

2.1.1 การชนไก่

การชนไก่เป็นกีฬาที่ผู้คนในท้องถิ่นชนบทให้ความนิยม ซึ่งการชนไก่เปรียบเสมือนกับการประลอง การทำทายระหว่างกันทำให้เกิดความสนุกสนาน และเป็นสิ่งที่คนในสังคมได้ใช้เวลาในการสมาคมกัน ทั้งในด้านการสื่อสารและการละเล่นที่ทำทายกัน จึงกล่าวได้ว่ากีฬาชนไก่และสังเวียนไก่ชนเป็นศูนย์รวมของผู้คนในสังคม ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การชนไก่ปรากฏในตอนที่รถเสนลอดอุโมงค์ออกมาและได้มาพบกับเด็กเลี้ยงโค เด็กเลี้ยงโคจึงได้ชวนรถเสนออกไปเที่ยวเล่นและได้ไปพบกับสังเวียนไก่ชนที่กำลังชนไก่ (Ministry of Education, n.d.)

2) ประเทศลาว

การชนไก่ปรากฏในตอนที่ว่าลตทะเลเสนได้ออกมาหาเด็กชาวบ้านที่กำลังอุ้มไก่มาทำชนกัน ว่าลตทะเลเสนจึงได้นำไก่ของตนมาทำประลองชนกับเด็กชาวบ้าน (Wongsavadee, 2023)

2.1.2 การทำอาหารในครอบครัว

การทำอาหารในครอบครัวสะท้อนถึงความรักและความผูกพันกันในครอบครัว กล่าวคือ เมื่อได้มีการรับประทานอาหารพร้อมหน้ากันอาจทำให้คนในครอบครัวได้ปรึกษาและพูดคุยกัน ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การทำอาหารในครอบครัวปรากฏในตอนที่มีแม่นางสิบสองได้จัดเตรียมข้าวและอาหารไว้ให้กับสามีและนางทั้งสิบสองได้รับประทาน ก่อนที่จะนำนางสิบสองออกไปปล่อยไว้กลางป่า (Pongpaiboon, n.d.)

2) ประเทศลาว

การทำอาหารในครอบครัวปรากฏในตอนที่มีพ่อของนางสิบสองได้พานางสิบสองออกไปหาพื้นที่ที่จะนำมาทำอาหาร (Wongsavadee, 2023)

2.2 ความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

2.2.1 ประเทศไทย

1) การเล่นสกา

การเล่นสกาปรากฏในตอนที่มีท้าวพุทธเสนได้เจริญวัยถึง 16 ปี ท้าวพุทธเสนไปเที่ยวเล่นสกากับเด็กในหมู่บ้าน (Buddhasenkajataka, n.d.)

2) การทำบุญ

การทำบุญปรากฏในตอนที่มีพ่อและแม่เศรษฐีได้นำกล้วยไปถวายแด่พระและขอพรเพื่อให้ตนเองมีลูก (Ministry of Education, n.d.)

3) การขับเกวียน

การขับเกวียนปรากฏในตอนที่มีพ่อของนางสิบสองจะนำนางสิบสองไปปล่อยไว้กลางป่าจึงได้นำเกวียนออกมาเตรียมสิ่งของสำหรับเดินทาง (Pongpaiboon, n.d.)

1.2.2 ประเทศลาว

การเล่นเอือนน้อยปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้เล่นด้วยกันก่อนจะถูกนำไปปล่อยในป่า และปรากฏในตอนนี้นางสิบสองก็อาศัยถึงลูก คิดถึงตอนที่ลูกทั้งสิบสองคนได้เล่นในบริเวณบ้าน ซึ่งมีการเล่นเอือนน้อย (Wongsavadee, 2023)

1.2.3 ประเทศกัมพูชา

การเล่นลูกสะบ้าปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้ออกมาจากที่ขังและได้มาพบกับเด็กชาวบ้าน จึงได้ชวนกันเล่นยิงลูกสะบ้า (Prince Buddhason and Queen Kong Ren, n.d.)

1.2.4 ประเทศเมียนมาร์

1) การเล่นลูกข่าง

การเล่นลูกข่างปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้เจริญเติบโตขึ้นจึงได้หัดเล่นลูกข่างกับเพื่อน และได้ทำการแข่งขันกัน แต่ท้าวรณเสนก็สามารถเอาชนะลูกข่างของเพื่อนได้เสมอ (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

2) การแต่งงาน

การแต่งงานปรากฏในตอนนี้นางสิบสองได้เสียชีวิต ทำให้เศรษฐีผู้เป็นพ่อของนางสิบสองได้หาภรรยาคนใหม่เพื่อมาเลี้ยงดูลูกทั้งสิบสองคน (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

3. วิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตในด้านการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมที่ปรากฏในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน พบว่านิทานเรื่องนางสิบสองของประเทศต่าง ๆ มีลักษณะของการมีระเบียบแบบแผนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการมีวัฒนธรรม จารีตประเพณี ศาสนา แนวการปฏิบัติตนในสังคมคล้ายคลึงกัน รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ในสังคมที่จำเป็นต้องต่อสู้เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้

นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตนร่วมกันในสังคมของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้การยอมรับและปฏิบัติตาม ผลการศึกษา มีดังนี้

3.1 ความเหมือนในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและความคุมสังคม
ในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน มีดังนี้

3.1.1 การเล่นพนัน

การพนันเป็นการแข่งขันที่ควบคุมคนในสังคมให้เกิดการพัฒนาตัวบุคคลและการใช้สติปัญญา ไหวพริบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพนันเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้ความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการพนัน เนื่องจากการพนันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากนี้การพนันในประเทศลาวยังเปรียบเสมือนการละเล่น ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การเล่นพนันปรากฏในตอนที่ว่าพุทธเสนได้ออกเที่ยวเล่นสกาจนมีชื่อเสียงที่เลื่องลือ จนกระทั่งได้ไปเล่นสกากับพญาปารุทเสนจนชนะ

(Buddhasenkajataka, n.d.)

2) ประเทศลาว

การเล่นพนันปรากฏในตอนที่เจ้าเมืองจินดามีไก่อชนที่มีความเก่งกล้าในการชนต่อสู้ เจ้าเมืองจึงคิดจะเอาไก่อไปชนต่อสู้กับเมืองของพระยารลธิธิ์ และได้สั่งให้เสนานำสาส์นไปถวายแก่พระยารลธิธิ์พร้อมขอตกลงในการแข่งขันไก่อ

(Wongsavadee, 2023)

3) ประเทศกัมพูชา

การเล่นพนันปรากฏในตอนที่พุทธเสนได้ขึ้นมาเล่นลูกสะบ้ากับเพื่อนในหมู่บ้านและได้เล่นชนะพนัน ต่อมาได้มีอำมาตย์มาท้าแข่งพนันกับพุทธเสน และได้แพ้พนันพุทธเสนเป็นข้าสิบสองห่อ (Prince Buddhasan and Queen Kong Ren, n.d.)

4) ประเทศเมียนมาร์

การเล่นพนันปรากฏในตอนที่ยี่สิบสาม ได้มีชื่อเสียงเลื่องลือในการเล่นลูกข่าง พระราชาจึงได้ให้รเถลามาแข่งลูกข่างกับลูกของอำมาตย์และลูกเศรษฐี ซึ่งทุกคนต่างก็แพ้ให้กับรเถลามา (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

3.1.2 การทำความดี

การทำความดีถือว่าเป็นวัฒนธรรมและจิตสำนึกของมนุษย์ที่จะต้องมีความดีและจริยธรรมต่อผู้อื่นและคนในสังคม รวมไปถึงความกตัญญูต่อพ่อแม่ และครู อาจารย์ที่คอยสอนการทำความดีจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนในประเทศพึงปฏิบัติ ผลการศึกษา มีดังนี้

1) ประเทศไทย

การทำความดีปรากฏในตอนที่ยี่สิบสาม ได้รับการช่วยเหลือจากพญาเมืองอุตตะมะและพญานินทลุดะ เมื่อเวลาต่อมาพระยานินทลุดะต้องการพระมเหสีของพญาเมืองอุตตะมะ ทำให้พระยาอุตตะมะต้องหลบหนี เมื่อพุทธเสนรู้จึงคิดที่จะช่วยเหลือเพื่อตอบแทนบุญคุณของพระยาทั้งสอง พุทธเสนจึงได้นำไก่เถื่อนหลอกล่อให้พระยานินทลุดะมาหาพระยาเมืองอุตตะมะ และพระยาทั้งสองได้ปรับความเข้าใจกัน (Buddhasenkajataka, n.d.)

2) ประเทศเมียนมาร์

การทำความดีปรากฏในตอนที่ยี่สิบสาม ได้ประกาศต่อหน้ามเหสีใหญ่ว่านางไม่ใช่มนุษย์ เป็นยักษ์ที่แปลงร่างมา พอพระเจ้าอยู่หัวทรงได้ยินดังนั้นจึงถามมเหสีใหญ่ถึงเรื่องราวดังกล่าว และขอให้ชายหนุ่มแสดงหลักฐานให้ชัดเจน ชายหนุ่มจึงเอารูขี้ไปต้มเหสีใหญ่แล้วดึงสายธนูค้างไว้ ทันใดนั้นนางยักษ์จึงกลายร่างเป็นคนแก่ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินและอำมาตย์ทั้งหลายทราบจึงได้ขึ้นชมรเถลามา (The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister), 2017)

3.2 ความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเชียน ผลการศึกษา มีดังนี้

นิทานนางสิบสองประเทศไทย พบความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคม การละเล่นของเด็กปรากฏในตอนทั้งสิบสองได้ ตื่นขึ้นมาและพากันลงไปเล่นใต้ถุนบ้านของตนก่อนที่จะพาไปปล่อยไว้ในป่า (Narto, n.d.)

การละเล่นของเด็กเป็นการควบคุมสังคมโดยปรากฏคำว่า “คลานควาย” ซึ่งเป็นการเลียนแบบควายหรือกระบือที่เป็นสัตว์ในการเกษตรกรรมและเป็นสัตว์เลี้ยงในภูมิภาคอีสาน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการให้สิทธิกับเด็กเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างอิสระตามธรรมชาติ และวิถีชีวิตในท้องถิ่นชนบทของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความสอดคล้องกับคนในสังคมในด้านวิถีชีวิตและความเป็นอยู่จนไปสู่การจัดระเบียบของสังคมในอนาคต

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเชียนที่มีความเหมือนโดยเกี่ยวกับการใช้การพนันมาเป็นสิ่งในการสร้างกติกาสังคมและใช้ผลของการพนันในการควบคุมสังคม เช่นเดียวกับการนำหลักการทำความดีมาใช้ในการสั่งสอนอบรมผู้คนในสังคม ความต่างในวิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคม และควบคุมสังคมที่ปรากฏ พบว่า นิทานของไทย คือ การละเล่นของเด็ก ที่เป็นรากฐานของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเชียน พบว่า สอดคล้องกับ Kiewkae (2004) ที่จำแนกวิถีชีวิตออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน กลุ่มที่สอง วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคม และกลุ่มที่สาม วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุม

สังคม สอดคล้องกับ Krusri (1994) ที่กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่น จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามสภาพภูมิประเทศ

วิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมาหากินในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน สอดคล้องกับ Kiewkae (2004) ที่พบว่า วิถีชีวิตของสังคมชนบทไทยมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และอาหารการกิน เกี่ยวกับการเกษตร ส่วนอาหารการกิน จะได้มาจากธรรมชาติและในป่า เช่น พืชผัก และสัตว์ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับด้านศาสนา คติความเชื่อในเรื่องบุญกรรม ทั้งนี้วิถีชีวิตเกี่ยวกับการทำมาหากินที่พบมีความเหมือนในด้านที่เกี่ยวกับการยังชีพ คือ การจับปลา การหาผลไม้ การหาฟืน การปลูกอ้อยและการปลูกข้าว สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับวิถีเกษตรกรรมและวิถีธรรมชาติ ส่วนความต่างของนิทานในประเทศต่าง ๆ สะท้อนอัตลักษณ์ของประเทศเหล่านั้น กล่าวคือ ประเทศไทยมีการเลี้ยงโคเพื่อใช้ในการเกษตรรวมถึงมีการกินหมาก ประเทศลาวมีการทอผ้า และประเทศเมียนมาร์มีการหาแหล่งน้ำ

วิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kiewkae (2004) ที่พบว่า วิถีชีวิตของสังคมชนบทไทยที่เกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคม คือ ในการสร้างครอบครัว จะมีคติในการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกับงานอาชีพของท้องถิ่น มีความขยัน อดทนของชาวชนบทมีความรักความผูกพันกันในระดับสูง มีการช่วยเหลือกันทำมาหากิน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับ Thammawat (1999) ที่พบว่าในนิทานมีภาพสะท้อนทางสังคมที่มีแบบแผนการแต่งงานที่ผู้ชายมีเมียหลายคน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตเกี่ยวกับครอบครัวและการสมาคมที่พบว่ามีความเหมือนกัน คือ การเล่นสกา การเล่นลูกสะบ้า การชนไก่ ที่เน้นไปในเรื่องของการเล่นสกาส่วนการทำอาหารในครอบครัวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว ส่วนความต่างของนิทานในประเทศต่าง ๆ พบว่าประเทศไทยมีการทำบุญซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมที่ศรัทธาในพุทธศาสนา และยังพบการจับเกวียนที่สะท้อนถึงการเดินทางในอดีตด้วย

ยานพาหนะแบบดั้งเดิม ประเทศลาวมีการเล่นเฮือนน้อยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามวิถีของสถาบันครอบครัว และประเทศเมียนมาร์มีการเล่นลูกข่างที่สะท้อนถึงการใส่การเล่นเป็นกลไกกติกากในการควบคุมสังคม รวมถึงมีการแต่งงานที่สะท้อนถึงความสำคัญของการให้ความสำคัญกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

วิถีชีวิตเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมและควบคุมสังคมในนิทานเรื่องนางสิบสองของอาเซียน พบว่ามีความเหมือนกัน คือ การเล่นพนันที่สะท้อนถึงการควบคุมสังคมด้วยการใช้การพนันเป็นกติกาและกลไกในการทำให้ผู้คนเคารพกติกา การทำความดีสะท้อนถึงการมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคม ส่วนความต่างของนิทานในประเทศต่าง ๆ พบว่าประเทศไทย มีการละเล่นของเด็กที่มีส่วนในการอบรมสั่งสอนให้เด็กเติบโตไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Kiewkae (2004) ที่พบว่าวิถีชีวิตของคนจะเชื่อในเรื่องบุญกรรม มีการตกลง ร่วมกันวางแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับ Naichit (2007) ที่ให้ความหมายของคำ “วิถีชีวิต” ว่า หมายถึง การดำเนินชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย มีระเบียบวิธีปฏิบัติ ความเชื่อ ประเพณี เป็นไปในแนวทางในการปฏิบัติแบบเดียวกันของคนในชุมชน วัตถุประสงค์เพื่อความอยู่รอด ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงในชีวิต

จากการศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องนางสิบสองของอาเซียนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ ทำให้ทราบว่า กลุ่มชนต่าง ๆ มีวิถีชีวิตที่อิงกับบริบทด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของตนเองไว้ นอกจากนี้องค์ประกอบของวิถีชีวิตนั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้ ส่วนมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น สอดคล้องกับ Sunthornpong (1985) ที่เสนอว่าเราจะศึกษาการดำรงชีวิตของชาวบ้าน ได้จากนิทานหลายแง่มุม เช่น ระบบครอบครัว การเลือกคู่ครอง การกินอยู่ การทำมาหากิน หรือการประกอบอาชีพ ไปจนถึงเรื่องเพศ

วิถีชีวิตที่ปรากฏในนิทานชาวบ้าน สามารถสรุปได้ว่าเป็นชีวิตที่อยู่อย่างเรียบง่าย ตามแบบสังคมกสิกรรมที่มีจารีตประเพณีเป็นหลักยึดถือในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

นอกจากการศึกษานิทานพื้นบ้านในมิติทางวรรณกรรมหรือในทางคติชนวิทยาแล้ว อาจมีการศึกษาในมิติการแปรรูปวรรณกรรมของประเทศในอุษาคเนย์เพื่อให้เห็นถึงความเป็นพลวัตของนิทานพื้นบ้านในมิติร่วมสมัย

References

- Buddhasenkajataka. (n.d. N.P. n.p.)
- Bronislaw Malinowski (1954). *Magic, science and religion*. Doubleday, Garden City, N.Y.
- Chaiklam, S., Leepreecha, S., Sarethee, N., & Wangwok, N. (2020). The lifestyle and roles that appear in the Hmong hill tribe folk tales. Huai Nam Khao Village, Khek Noi, Khao Kho District, Phetchabun Province. *Journal of Humanities and Social Sciences, University of Phayao*, 8(2), 251-270. [in Thai]
- Chuenka, R., Sereechaikul, T., & Suphan, J. (2017). *Nang sip song (the twelve sisters) or Phra rot meri and its transmission as a shared folktale among countries in south east Asia*. Bangkok. [in Thai]
- Hongsuwan, P. (2009). Lanna buddha image: Ancient legend with identity construction and community power. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*, 5(2), 5-37. [in Thai]
- Kasempholkul, A. (2009). *Phra Rot – Meri in folk tale: National intangible cultural heritage*. Bangkok: Department of Cultural Promotion. [in Thai]

- Kanparit, S., Meesantan, C., & Phumplab, M (2017). *Asean roots*. Bangkok: Department of Social Development and Welfare, Ministry of Social Development and Social Security. [in Thai]
- Kiewkae, J. (2004). *Thai Rural life in country music*. Nakhon Pathom Rajabhat University: Nakhon Pathom. [in Thai]
- Krusri, B. (1994). *Comparison of students' achievement in folklore 1st grade by using role-playing and using folk songs*. (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Naichit, J. (2007). *A study of traditions on the Lao Soong way of life. Don Kha Subdistrict, Bang Phae District, Ratchaburi Province. (Master of Arts Thesis, Thai Studies)*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Ministry of Education. (n.d.). *Phra Ratsen (Luang Si Amorn) from Thai Storybook*. n.d. Bangkok: Ministry of Education. [in Thai]
- Narto, P. (n.d.). *Nang Sib Son*. N.P. n.p.
- Phumplab, M., Meesantan, C., & Kanparit, S. (2017). *Asean roots*. Bangkok: Department of Social Development and Welfare, Ministry of Social Development and Social Security. [in Thai]
- Pongpaiboon, S. (n.d.). *Thaksin Literature: Selected Literature, Volume 8*, Suratthani Rajabhat University. [in Thai]
- Poungkaew, N. (1984). *A comparative study of various versions of Phra Rot – Meri*. (Master Thesis, Department of Thai). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Prince Buddhasan and Queen Kong Ren. (n.d. n.p.)
- Sunthornpong, E. (1985). *Tales and storytelling*. Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University. [in Thai]

Thammawat, J. (1999). *Orphan tales: Reflections of people's lives with restricted opportunities and ethnic relationships in the middle southeast region.*

Bangkok: Senior research scholar foundation. The Thailand Research Fund. [in Thai]

The Legend of Mong Nai Version of Nang Sib Song (the Twelve Sister). (2017).

N.P. n.p.

Wasi, P. (2004). *Development must need culture as a core.* Bangkok: Division of Cultural Promotion, Office of National Culture Committee, Ministry of Culture. [in Thai]

Wongsavadee, K. (2023). *Nang Sib Song.* N.P. n.p.

Authors

Mr. Supachai Pakdee

Ph.D. Student, Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University 119, Muang District,

Lampang Province 52100, Tel.: 08-0720-4119 E-mail: supachai.p@srru.ac.th

Associate Professor Dr. Truong Thi Hang

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University 119, Muang District,

Lampang Province 52100, Tel.: 09-0454-6988 E-mail: truong29.vn@gmail.com